

گفت وگو با برخی از هنرمندان تئاتر خیابانی جشنواره هنرهای شهری نوروز

باز آفرینی مضامین اجتماعی بازبان نمایش

ریحانه موسوی

بخش هنرهای نمایشی جشنواره هنرهای شهری مشهد، هرسال با بهره‌مندی از ظرفیت هنرمندان شهری و کشوری در عرصه نمایش، علاوه بر اثرگذاری فرهنگی خاص با محوریت مشهد و ترویج مفاهیم اصیل ایرانی اسلامی، نوروزی متفاوت برای زائران و مجاوران امام‌رضا^ع،رقم می‌خورد. در مرحله اول داوری این بخش از میان ۱۱۶۰ اثر رسیده به دبیرخانه جشنواره سی طرح از سوی هیئت داوران انتخاب شد. مرحله نهایی داوری نیز با حضور هیئت داوران و متناسب با محورهای موضوعی جشنواره هنرهای شهری مشهد صورت گرفت و در پایان پانزده اثر در نوروز ۱۴۰۲ به مرحله اجرا رسیدند.در ادامه، گفت‌وگو ی شهرآرا با چند هنرمند شرکت‌کننده در بخش هنرهای نمایشی جشنواره امسال هنرهای شهری مشهد پیش‌روی شماست.

- استقبال کودکان از نمایش عروسکی

عباس طاهری، نویسنده، بازیگر، تهیه‌کننده و کارگردان نمایش‌های رادیویی که در جشنواره امسال هنرهای شهری مشهد، نمایش خیابانی موزیکال «خونه‌مادربزرگه» را ارائه داده است، در گفت‌وگو با خبرنگار شهرآرا می‌گوید: این اثر برگرفته از سریال عروسکی «خونه‌مادربزرگه» در دهه ۶۰تلویزیون است که به‌صورت‌امروزی و موزیکال طراحی ونگارش و توسط هنرمندان نوجوان و جوان پانزده تا هجده‌ساله اجرا شده است.

او ادامه می‌دهد: با توجه به اینکه این نمایش موزیکال و به صورت «پلی‌بک» اجرا شد و از طرفی جنبه نوستالوژیک داشت، از استقبال بسیار خوبی از سوی کودکان، نوجوانان، جوانان و افراد مسن برخوردار بود. نمایش «خونه‌مادربزرگه» کاری بود که به مشکلات امروز شهری از زبان شخصیت‌های نمایش یعنی مادر بزرگه، مخمل (گره)، آقای حنایی (خروس)، هاپوگومار (سگ)، مومو (گاو) و قارقارک (کلاغ) اشاره می‌کرد که مطالب مطرح‌شده در آن با اجرای خوب هنرمندان تازه‌کار به بهترین شکل انجام شد و بازخورد آن توسط تماشاچیان بسیار عالی بود.

او انتخاب داوران برای برگزیدن آثار را از جمله سیاست‌های جشنواره‌برمی‌شمرد که قابل احترام است و معتقد است بهترین آثار توسط آنان برگزیده شده‌اند. این هنرمند مدیریت زمان فراخوان و اجرای جشنواره را عامل ایجاد فرصت کافی برای تولید آثار و مخاطب‌پسند شدن آن‌ها می‌داند و ابراز می‌کند: اگر جنبه رقابت به جشنواره افزوده شود و همه آثار در مکانی خاص با حضور داوران و کارشناسان با اجرای ویژه همراه باشند و گروه برتر توسط داوران انتخاب شود، این رویداد از جذابیت بیشتری برخوردار خواهد بود.

عباس طاهری اظهار می‌کند: هرسال رنگ وبوی استقبال از بهار در جشنواره هنرهای شهری مشهود است. متولیان برگزاری آن به اجرای نمایش خیابانی توجه دارند و باعث می‌شوند افرادی که تا به حال حتی یک تئاتر را روی صحنه ندیده‌اند، تماشای یک نمایش را در شهر تجربه کنند.

دو روز پس از وداع شوکه‌کننده‌وتلخ‌کیومرث پوراحمد با زندگی این جهان، روز گذشته پیکر

این کارگردان سرشناس سینما در میان اندوه فراوان خانواده و همکارانش در قطعه هنرمندان بهشت‌زهر^(۱) به خاک سپارده شد.

- داستان غریب «مرتضی‌وما» خبرگزاری صبا از زاویه دیگر به مرگ این هنرمند واکنش نشان داد: «سه دهه می‌گذرد. حالا آوینی نیست و پوراحمد هم، اما ما به یاد داریم آوینی و حلقه نویسندگان اطرافش- مثل مسعود فراستی-چگونه وباجه‌حرارتی از پوراحمد و سینمای ایرانی‌اش دفاع می‌کردند و به یاد می‌آوریم که مستند غریب «مرتضی و ما» درباره شخصیت مرتضی آوینی را کسی نساخت جز کیومرث پوراحمد. این روزها به روز هنر انقلاب اسلامی نزدیک می‌شویم.

روزی که به مناسبت درگذشت آوینی بزرگ در ۲۰فروردین ۱۳۷۲، به‌این‌عنوان نام‌گذاری شده و هرساله حوزه‌هنری به این مناسبت به‌هنرمندان برتر تراز انقلاب اسلامی جایزه می‌دهد و آن‌ها را معرفی می‌کند. به‌طور حتم اگر آوینی زنده بود، چندین و چندبار کیومرث پوراحمد را در

این جایگاه قرار می‌داد. آوینی و آوینی‌ها می‌دانستند و می‌توانستند آن قدر جاذبه داشته باشند که پوراحمد و پوراحمد‌ها را کشف کنند و بر صدر بنشانند. همان‌طور که حبیب‌احمدزاده، از بازماندگان همان نسل،این‌هنر‌داشت. هنر انقلاب اسلامی در جذب بود و نه در دفع. این‌روزها، برخی طیف‌های تندرو نشست‌اند و می‌نویسند که از بین رفتن کیومرث پوراحمد، کار حلقه روشنفکران فلان مجله بود و آن‌ها پوراحمد را به سمت خود جذب کرده بودند و... غافل از اینکه اساس خاستگاه پوراحمد نقدنویسی در همان مجله بود و این جریان هنر خالص بعداز انقلاب بود که پوراحمد را به سمت خود جذب کرده بود. در این دعوا، باز جای خالی شهید آوینی گل‌درشت است. اگر امثال آوینی بودند، اساسا جایی برای عرض‌اندام شما نبود،

- طنز بود و رک

پرویز پرستویی، بازیگر مطرح سینما و تلویزیون، با انتشار یک عکس و متن در صفحه شخصی اینستاگرام خود به درگذشت کیومرث پوراحمد، کارگردان معروف سینما، واکنش نشان داد. او در این باره نوشت: «کیومرث پوراحمد کارگردانی کاربلد و خوش‌قلب و انسان بود. ساده‌زندگی می‌کرد، وقتی با او هم صحبت می‌شدی، از صمیمیتش لذت می‌بردی.

او با اشاره به هم‌زمانی ماه مبارک رمضان با عید نوروز و تأثیر آن در برگزاری زودتر بخش نمایش جشنواره هنرهای شهری مشهد می‌گوید: با وجود اینکه دو روز آخر سال استقبال مردم از اجرای نمایش‌ها خوب بود، اگر به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی می‌شد که مسافران و زائران بارگاه منور رضوی از دیدن چنین کارهایی بهره‌بیشتری می‌بردند، بهتر بود.

وی درباره کارکرد این نوع جشنواره‌های شهری تصریح می‌کند: با نمایش‌های خیابانی می‌توان بسیاری از مضامین فرهنگ شهروندی و دینی را رودروى مردم با آن‌ها درمیان گذاشت.

- نگاهی تازه به موضوع قاچاق کالا از زبان شاهنامه

سعید خیراللهی، دیگر هنرمند حاضر در جشنواره هنرهای شهری مشهد که به همراه گروه خود از استان ایلام بانمایش «جهیزیه» در این رویداد شرکت کرده‌بود، بیان می‌کند: اجرای ما مضمونی اجتماعی داشت که از درجه‌ای جدید به مبحث کار و مسئله قاچاق کالا نگرست. بیژن و منیژه داستان از شاهنامه فرار کرده و در دنیای امروز به دام دیو سپیدی افتاده بودند که به کار قاچاق کالا مشغول بود. رستم داستان‌مانند رستم اصلی قصه شاهنامه باید هفت خوانی را می‌گذراند تا آن‌ها را نجات دهد. او گوشه‌گوشه ایران زمین را می‌گشت و هنرهای دست مردم را که به فراموشی سپرده شده بود جمع‌آوری می‌کرد، تا آن‌ها نجات پیدا کنند.

رستم به‌همه‌نقاط ایران سفر کرد وباانجام این کارافسون دیو سپید را از بین برد و قهرمانان داستان را آزاد کرد. این هنرمند می‌افزاید: این اثر صرفاً یک کار کلاسیک برگرفته از شاهنامه نبود. ما سعی کردیم حرف روز را در نمایش خود مطرح کنیم و در آن به بیان روزمرگی‌ها و کارهایی که فراموش شده‌اند، پرداختیم. واردات بی‌رویه کالا کسب و کار مردم را مختل کرده و این نمایش بیان ضرب‌المثلی است که می‌گوید: «زیره به کرمان نبرید». اکنون زیره، قالی و بسیاری از کالاهایی که تولید خودمان است وارداتی شده‌اند. ما این موضوع را در نمایش خود به تصویر کشیدیم. همچنین در این کار از درجه‌ای اجتماعی به زنان نگاه کردیم و اعتقاد

آخرین وداع

با راوی «قصه‌های مجید»

پرویز پرستویی، رضا میر کریمی و احمد کاوری از خاطراتشان با زنده یاد کیومرث پوراحمد گفتند

طنازی خاصی داشت. رک بود. وقتی با او هم سفر می‌شدی خیلی لذت‌بخش بود. سال ۵۷۸ قرار شد با هم کار کنیم. در فیلم سینمایی «کابینه» قرار بود نقش شاه را بازی کنم. قصه از ۱۳۵۹ شروع می‌شد و با یک فلاش‌بک به سال‌های ۱۲۹۹ بر می‌گشتیم و با مرگ شاه در قاهره تمام می‌شد. بعد از یک ماه پیش‌تولید متأسفانه فیلم توقیف شد.

کاملاً قرار بود با استاندارهای بین‌المللی ساخته شود و شک ندارم اگر ساخته می‌شد، اتفاق‌های خوبی برای آقای پوراحمد و سینمای ایران می‌افتاد. حیف که نشد که بشود. صمیمیت او به قدری خالصانه بود که هیچ فاصله‌سنی‌ای حس نمی‌شد. با هم در بیستمین جشنواره سینمایی فجر داوری کردیم- باهم سفرهای داخلی داشتیم. به هیروshima و توکیو سفر کردیم. پرسه‌زدن‌های شبانه طولانی و گپ‌وگفت‌های کاری و سینما و زندگی. او همکارانش را دوست داشت. بی‌تکبر بود و به کوچک و بزرگ احترام می‌گذاشت،

- چرا صبر نکردی رفیق؟

رضا میرکریمی در پی درگذشت ناگهانی کیومرث پوراحمد خاطره‌ای از همکاری‌شان در فیلم «نگهبان شب، بازگو کرد و حسرت خورد که چرا فرصت

داریم که وقتی فردی تولیدگر باشد، خود جریان‌سازی می‌کند، خلاقیتش به کار می‌افتد و زمانی برای کارهای بیهوده ندارد. تولید اقتصادی که مبنای خود را بر اساس فروش نفت تعریف می‌کند از بین خواهد رفت و مردمی که خود می‌توانند با هنرهای دستی‌ای که دارند کار ایجاد کنند، دیگر توان انجام آن را نخواهند داشت.

خیراللهی خاطرنشان می‌کند: وقتی مردم به مشهد سفر می‌کنند و می‌دانند عطر حرم مخصوص این شهر است، وارد کردن یک عطر خارجی اصلاً اهمیتی ندارد، یا وارد کردن شکلات خارجی به شهری مانند اصفهان که مرکز تولید گز است فایده‌ای ندارد، بلکه ما باید تولید خودمان را داشته باشیم.

او معتقد است اکنون ما با جامعه‌ای ناامید روبه‌رو هستیم که بیشتر به سمت تغییر ظاهر خود می‌رود. این مسئله بین‌زان و مردان ما رواج زیادی پیدا کرده است. بخشی از این اتفاق مربوط به برهه چندساله شیوع ویروس کروناست که مردم در آن مرگ‌های زیادی را دیدند و کمی غمگین شدند و بخش دیگر آن به دلیل بیکاری جامعه است که باعث می‌شود با خود کلنجار برود.

او یادآور می‌شود: ما سعی کردیم طنز را نیز چاشنی کار خود کنیم، زیرا مخاطب امروز تحمل یک کار صرفاً شعارگونه و تلخ را ندارد. برخی مخاطبان عامی نمی‌دانستند تئاتر خیابانی چیست و از سر لطف می‌خواستند به ما کمک مالی کنند که ما نمی‌پذیرفتیم. این کارگردان اذعان می‌کند: من چندین بار در حوزه تئاتر محیطی اجرا داشته‌ام که امسال استقبال مردم مشهد از این هنر بسیار خوب بود. همچنین جانمایی مناسبی برای گروه‌ها صورت گرفت و در برهه‌ای از زمان -که جمعیت زیادی در مشهد وجود دارد و ممکن است برای رفت و آمد با مشکل روبه‌رو شوند- تیم ستادی برای نقطه‌یابی مکان‌ها خوب عمل کرد. ما از بولوار توس گرفته تا کوهسنگی و شهرک باهنر که قشر مهاجر در آنجا زندگی می‌کنند اجرا داشتیم و خوشبختانه همه با این نمایش‌ها ارتباط برقرار کردند.

او در توضیح مرحله داوری بخش نمایش جشنواره هنرهای شهری مشهد می‌گوید: در این قسمت

جشنواره ابتدا گروه‌ها باید یک ایده ارائه دهند، سپس هیئت بازخوان پس از خواندن آن‌ها چند طرح را انتخاب می‌کند. بعد از آن پالایش و بازبینی می‌شود که این کار بسیار خوبی است و کارگردان شیوه اجرا و توضیحات خود را در آن می‌آورد. داوری آثار در سال‌های گذشته چندان راضی‌کننده نبود اما تیمی که امسال این کار را بر عهده داشت از افراد خبره‌ای تشکیل شده بود.

این نویسنده زمان اعلام فراخوان جشنواره را نیز بسیار خوب می‌داند و ادامه می‌دهد: گروه‌های شرکت‌کننده فرصت کافی برای نوشتن و تولید اثر را داشتند، از آن گذشته کسانی که می‌خواهند در این رویداد حضور یابند، می‌دانند که هرسال این جشنواره برگزار می‌شود و می‌توانند از قبل خود را آماده کنند.

او گفت وگو ی خود را با ارائه پیشنهادی به پایان می‌رساند و تبیین می‌کند: اگر این اجراها هرسال در نقطه‌ای از شهر تکرار شوند، آن محل‌ها به ایستگاه و نمادی برای تئاتر خیابانی تبدیل می‌شوند و مخاطب خاص خود را پیدا خواهند کرد. تعدد مکانی باعث ایجاد ضعف می‌شود، گروه‌ها را سردرگم می‌کند و موجب فرسودگی دبیرخانه خواهد شد.

- توجه به آسیب‌های اجتماعی با استفاده از سنت

آذربایجان

محمدیوسفی‌زاده نویسنده و کارگردان تئاتری است که از استان آذربایجان شرقی در جشنواره هنرهای شهری مشهد شرکت کرده و در هفت نقطه شهر مشهد اجرا داشته است. او موضوع نمایش خود را آیین و سنت آذربایجان و ارتباط دادن آن به آسیب‌های اجتماعی روز جامعه بیان می‌کند و می‌گوید: استقبال از این نمایش بسیار خوب بود. به‌خصوص از اجراهایی که در محلات حاشیه شهر و میان مردم خون گرم بلوچ داشتیم بازخوردهای خوبی دریافت کردیم و اگر قرار باشد دوباره در این شهر کار کنیم، ترجیح می‌دهیم در آن مناطق باشد، زیرا مردم ارتباط خوبی با نمایش‌ها برقرار کردند و احساس کردیم انجام این‌گونه کارها در آن مناطق نیاز است.

شب، با کیومرث پوراحمد همکاری داشت، ضمن ابراز تأسف بسیار برای درگذشت این هنرمند گفت: «مدت زیادی است که من با ایشان ارتباط نزدیکی نداشته‌ام، اما همان زمان که با هم در «اتوبوس شب» نوشت: «بدجوری گیر کرده بودم. صحنه چیده شده بود و کار نور خیلی وقت‌پیش تمام شده بود. بازگری که از قبل برای یک نقش کوتاه انتخاب کرده بودم، غلط از آب درآمد و همان برداشت اول آب پاکی را ریخته بود روی دست همه ما. چندبار همین ساعت صبح زنگ زده بودم و تو خواب بودی. این بار انگار بسم... از ته دل اثر فکر. تلفن را برداشتی. خودت هم تعجب کردی که چرا امروز گوشی‌ات «سایلنت» نیست. یک ساعت بعد بی‌منت سر صحنه بودی و هم‌زمان با تست گرمیم، صبحانه خوردی و دیالوگ‌ها را تمرین کردی. هم‌لحظه را شیرین کردی. هم به جمله‌ها طنز بخشیدی. یک ساعت بعد پلان‌ها را که رنگ صمیمی‌تو را داشت، با موفقیت گرفتیم. حتی بیشتر از انتظارم شد. برایت اصلاً عجیب نبود که اسم نقش‌توی فیلم نامه هم «کیومرث» بود، گفתי به قسمت اعتقاد نداری ولی همیشه وقتی پای رقابت در میان باشد، کارها درست می‌شود،

- آدمی که بزرگ بود

احمد کاوری کارگردان و بازیگر سینما و تلویزیون که در فیلم سینمایی «اتوبوس شب، با کیومرث پوراحمد همکاری کنم، به‌همین دلیل این اتفاق از طریق بازی در فیلم‌شان شکل گرفت.»

جعبه جادویی

تلویزیون یک هفته «نون‌خ» ندارد

سریال «نون‌خ» به کارگردانی سعید آقاخانی و تهیه‌کنندگی مهدی فرجی یک هفته پخش نخواهد شد. به‌گزارش ایسنا، پخش این سریال از سه‌شنبه‌اول فروردین ماه- آغاز شده و تا به حال چهارده قسمت از آن روی آنتن رفته است.

«نون‌خ» که پنجشنبه و جمعه هفته قبل روی آنتن رفت، به این ترتیب قسمت بعدی آن شنبه، ۲۶ فروردین، در جدول پخش شبکه یک قرار می‌گیرد. تا چهارشنبه (۳۰ فروردین) نوزده قسمت از «نون‌خ» روانه آنتن خواهد شد و دو قسمت پایانی نیز دوم و سوم اردیبهشت هم‌زمان با عید فطر پخش می‌شود. پیش‌ازاین «نون‌خ» ۱، نوروز ۹۸، «نون‌خ» ۲، و آخر فروردین ۹۹ و «نون‌خ» ۱۴۰۰ از شبکه اول روی آنتن رفته‌اند.

پخش ۴ سریال جدید از شبکه تماشا

شبکه تماشا سریال‌های جدید «هاتف»، «بی‌همگان»، «آخرین پادشاهی» و «ماتادور» را به روی آنتن می‌برد. به گزارش شهرآرا به نقل از روابط عمومی شبکه تماشا، این شبکه پخش چهار سریال جدید را در کنار خود قرار داده

است. سریال «هاتف»، به‌تهیه‌کنندگی نعمت چگینی و کارگردانی داریوش یاری ساعت ۲۰ روی آنتن شبکه تماشا می‌رود و بازپخش آن ساعت ۸، ۱۴ و ۲۰ روز بعد است. زیبا بروفه، سیدمهرداد ضیایی، بهزاد خداویسی، مریم یوبانی، کمند امیرسلیمانی، حمید گودرزی، محمد حاتمی، شهرام قاندی، محمد فیلی، کاظم بلوچی و مریم کاویانی از بازیگرانی هستند که در سریال «هاتف» ایفای نقش کرده‌اند. مجموعه «بی‌همگان» به‌کارگردانی بهرنگ توفیقی و اصغر هاشمی با قلم علیرضا کاظمی‌پور و سعید جلالی که سال گذشته از شبکه سه سیما روی آنتن رفت هر شب ساعت ۱۲:۱۲ آنتن شبکه تماشا پخش می‌شود و بازپخش آن ۳ بهامداد، ۹ صبح و ۱۵ عصر روز بعد خواهد بود. کاظم هژیرآزاد، نسرین بابایی، سپند امیرسلیمانی، مهدی ماهانی و محمد صادقی از بازیگران سریال «بی‌همگان» هستند. «آخرین پادشاهی» سریالی تاریخی-ماجراجویانه است که براساس سری‌رمان‌های برنارد کورن ول به نام «مجموعه داستان ساکسون» ساخته شده است. شبکه تماشا ۴۶ قسمت برای پخش آماده کرده است که هر شب ساعت ۲۲ پخش می‌شود و در ساعت‌های ۱۰، ۴ و ۱۶ تکرار آن قابل مشاهده است. الکساندر دریمون، دیوید داوسون، توبیاس زانتلمان و امیلی کوس در این سریال نقش آفرینی کرده‌اند. سریال پلیسی «ماتادور»، هم به کارگردانی فرهاد نجفی و تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی از هفته آینده جایگزین سریال «پژمان» خواهد شد. پوریا پورسرخ، سام درخشانی، یولدا کیمیایی، علیرام نورایی و شقایق فراهانی از بازیگران اصلی این سریال هستند.